

FİKİRLER

Cilt : 3

1 Temmuz 1930

Sayı : 55

Rousseau ve eşya ile terbiye

Eşya ile terbiye Rousseau'nun büyük fikirlerinden biridir. Rousseau'ya gelinceye kadar bütün terbiyeciler insanı insanla terbiye etmeyi düşünüyorlar ve insanı yegâne terbiye edici kuvvet olarak tanıyorlardı. Rönesans ananası buydu. Gerçi Rönesansın hakikatçı hamlesini ifade eden Rabelais,de eşyayı terbiyeye karıştırmak fikri yok değildi. Fakat Rabelais de dahil olduğu halde hiç bir mütefekkir eşyaya Rousseau'nun verdiği mevkii vermemiştir. Rousseau'nun nazarında eşyanın tesiri sadece fiziki değil, belki bedii ve ahlâki bir mahiyet kazanmıştır. Çocuğu ihsasî bir muhit içinde brakmak, çocuğun, bütün hassalarını işletmek; fikirler, kelimeler, hayaller yerine hep hakikatı koymak, çocuğa manevî içtimai amirlerden evvel fiziki kuvvetleri duyurmak, ahlâki müeyyi-

delerden evvel maddi zarureti çarptırmak, zevk ve sanat hükümlerinden evvel tabiatı sevdirmek ... Bütün bunlar Rousseau'nun fikirleridir. Rousseau,dan sonra eşya ile terbiye fikrinin yaşamaması, müessiselere girmemesi imkânsızdı. Nitekim girdi. Umumi mekteplere eşya dersi namile bir dersin girmesi en mühim bir emrivaki olmuştur. Ancak bu ders diğer dersler gibi içinde yaşamaya mecbur olduğu kılasik, yani akliyecî mekânın zaruretlerine katlanmış, ders saatile mukayyet parçalara, nümunelere münhasır bir ders halini almıştır. İngilizlerin «Nature study» dedikleri hayat dersleri daha canlı bir inkişaftır. İngilizler çocukları sınıfta bırakıp eşya parçalarıyla işgal edecek yerde doğrudan doğruya tabiat üzerine götürüp mevcutları hakiki muhitlerinde hakiki şartlar içinde mütalaaya alıstırırlar. Bazen bir akvaryom

bazen bir kaç saksı bazen de bir yaprak üzerinde dolaşan sümüklü böcekler bütün bir sınıfın tetkik ve tecessüs mevzuunu teşkil eder. Herbert Spenser eşya ile terbiye fikrinden büyük bir pedagoğya vücade getirmiştir.

Bütün bunlar Rousseau, daki hamlenin az çok katılaşmış, zayıflamış şekillerinden başka bir şey değildir. Hakiki Rousseau ananası çocuğu mudil, mürekkep, serseri... tabiatla doğrudan doğruya temasta bırakmaktır. Orada hiç bir şey evvelden tertip ve tasnif edilmiş hakiki halinden uzaklaştırılmış, hayallere, mefhumlara, itibarlara ve itiyatlara kalbedilmiş değildir. Her şey olduğu gibi çocuğun intibak etmesi lazım geldiği gibidir. Onun için Rousseau eşya, eşya dediği zaman bir taş parçasını bir hayvan iskeleti parçasını, yahut bunların modellerini, resimlerini, hayallerini kastetmiyordu, belki doğrudan doğruya küreiarzı, dağları, nehirleri ormanları, marangozhaneyi, tarlayı kastediyordu. Rousseau, nun eşya, eşya dediği şey hakikatta bu tabiatın kendisidir. Eşya ile terbiye fikrinde bu bütünlük, bu şe'nilik, bu mürekkeplik esastır. Ve illâ Rousseau, nun maksadı anlaşılmamış olur. Oyleyse Rousseau, nun eşya ile terbiye fikrini daha doğru olarak tabiatla terbiye fikrile ifade edebiliriz:

Rousseau menfi terbiye nazariyesini koyarken bu

terbiyenin muhitini de göstermiştir. Bu muhit seyareler değil, tabiatın kendisi, nihayet bir köydür. Niçin?.. Çünkü köy, cemiyet kayıtlarından, hurafelerden azade olan, yani harici tesirlerden, fikir ve içtihatlardan, kanaat ve itikatlardan uzak olan muhit budur: sonra maddelemlerle mücehhez ve muayyeniyetlerinin hükmünü icra ettiği saha budur. Rousseau böyle yaparak cemiyetten evvel bir terbiye veriyor ve bu terbiye ile çocuğa ahlâk hayatının esaslı unsurları olan hürriyet ve zaruret fikirlerini aşılayordu. Rousseau bu suretle terbiye muhitlerini tabiatı bir talâkkiye aşılayordu. İngilteredeki Nevv school, ler bu telâkkinin ifadeleridir. Bu mektepler büyük çiflik arazisi için de tabiatın her türlü kuvvet ve manialarıyla gençlerin mizacını mukavimleştiriyorlar. Fransa, İsveçre, ve Almanya'daki yeni mektepler İngiliz mektep tipinin müradifleridir. Ayrıca Avrupa ve Amerikada açık hava mektepleri tesis etmişlerdir ki bu mekteplerin seciyeleri tabiatla sıhhattan teşekkül eder. Yeni mektepler ilk insanın tabiatçılığını yeni insanın şehirciliğiyle birleştiren, vahşet meydanında medeniyet iktidarı kazandıran, sağlam vücuda sağlam kafayı yerleştiren bir teşkilâtçılığın mahsulüdür. On sekizinci asrın muhayyel Emile, i yirminci asrın yeni mekteplerinde hakikata dönüyor... İsmail Hakkı

Profesör Bovetin İzmir konferansları: 4

Cinsi terbiye

Hanımlar, beyler;

Bugün konuşacağımız mevzuun, hususî ehemmiyeti vardır. Denilebilir ki cinsi terbiye, bazı noktalardan, bütün terbiye meselesidir: Kendine sahip olmak, başkasının şahsiyetine hürmet etmek gibi iki mühim esası ihtiva eder. Başkasının şahsiyetine hürmet etmek, adaletin temel taşıdır. Cinsi işlerde, bu hürmetin, muhabbet ve aşk ile sıkı bağlı olduğunu bilirsiniz.

Terbiye meselesinde gayeyi ve vasıtaları ayırt etmenin lüzumunu hatırlatmama müsaade buyurunuz. Cinsi terbiye işinde, şu yaşadığımız günlerde, gaye hakkında bile şüpheye düşülmüyor. Şiraze kopmuştur.

Bu hususta zamanımızda iki ahlâk görüyoruz; Bir az gevşek ve müsait erkek ahlâkı ile, pek şedit kadın ah-

lâkı. (İdeal bir ahlâka Tesadüf edince bunu o insanın ya mürailliğine, ya hadîsat hakkındaki cehaletine atfediyoruz.

Bütün bu yolsuzluklar dolayısıyla bazı memleketlerde, ideal ahlâk, işi son kerteye götüren bir aksülamel yaptı.

Bu işin sonu ne olacak?— Kadın ahlâkını, erkek ahlâkı derecesine mi indireceğiz, yoksa fedakârlıkta bulunarak hür bir surette kabul edilmiş ve ahlâk denilmeye lâyık bir ahlâk mı kabul edeceğiz?

Garp medeniyetinin istikbali, bu meselenin halli tarzına bağlı olduğunu söylersek hiçte ifrata düşmüş sayılmayız. Madam ki Türkiye, Garp medeniyetini kabul etmiştir.

Türkiyenin istikbali de bu meselenin halline bağlıdır. Muasır medeniyet, ya bu meseleyi halledecektir; Yahut batacaktır.

Fakat ben buraya kendi

hissiyatımı söylemek için gelmedim. Sorduğunuz suale cevap vereyim,

Türk kanunnu medenîsindeki o aynı zamanda benim memleketiminkidir. Bu bapta pek sağlam bir saha bulmakla memnunum. kanunu medenînin 151 nci maddesi, izdivacın temeli olmak üzere, tarafeynin müteakıl sadakatını vadediyor.

Cinsî terbiyede, sizin kanununuzun talep ettiği gayeden başka bir gaye aramayacağım. Fakat siz de benimle beraber kabul edersiniz ki bu sadakat, öyle bir idealdir ki arişilmesi o kadar kolay değildir. Kendiliğinden olmaz. terbiye vasıtasla insanları o sadakata hazırlamak lâzımdır. Ve heman ilâve edelim ki bu, güç bir terbiye olup, gerek kendimizde gerek çocuklarımızda, bütün kuvvetlerimizi harekete getirmek icap eder.

Bu hususta tabiat, bize pek te kulağuzluk edemez. Çünkü cinsî insiyak, uzun bir mazi ve an'ane içinde, yolundan çıkmıştır. İnsan ile hayvanların cinsî ihtiyaçları arasındaki farkı tetkik edince görüyoruz ki burada (görenek) ve (misal) yani terbiye mühim

rol oynuyor.

Başka hiç bir saha yoktur ki, tarih boyunca uğradığı tahavvilleri gösterebilmek bu cinsiyetinki kadar kolay olsun.

Bu bapta üç misal alacağım:

1 — Hayvanlar silsilesinde:

Muallim, iptidâî hayvanların inkisam tarikile nasıl çoğaldıklarını balıklarda, erkek balığın dişisi ile birleşmeyecek. Kuşlarda çiftleşerek ve fakat yumurtanın açılmasının ana kuşun bedeni haricinde olduğunu memeli hayvanlarda ise uzun bir hamil müddeti bulunduğunu çocuklara gösterir.

2 — İzdivaç tarihinde, kadının erkek tarafındakı aranmasında birbirinden başka üç safha, üç amil görüyoruz.

İktisadî amil: kadın, erkek için çalışır.

Fizyolojik amil: kadın, yalnız çocuk doğurmak içindir.

Piskolojik amil: kadın, zevcinin yardımcısı ve arkadaşısıdır.

Beşerin tarihine bakınca izdivaç müessesesinde işte bu üç amil görülmektedir. Bazı

cemiyetlerde izdivaçtan başlıca maksat, kadını çalıştırmaktır. (İptidâî cemiyetlerde çok kadının alma vardır.)

İkinci nevi cemiyetlerde (meselâ Çinde) kadının hemen yegâne rolü, zevcine çocuklar doğurup vermektir. Alalara tapma an'anesine göre, çocuksuz bir izdivaç, heman hemen izdivaç bile sayılmaz.

Ancak üçüncü nevi cemiyetlerdedir ki bunların izdivacında kadın, prensip itibarile, zevce müsavidir. Zevcin arkadaşısıdır. Ancak bu nevi cemiyetlerdedir ki (izdivaç muhabbeti) dediğimiz şey kelimenin tam manasile tezahür eder.

Birleşmenin gayesi olan zevce arasındaki muhabbet ancak böyle tekâmül safhalarını kısaca gördüğümüz izdivacın en müteakıl safhasında görülebilir.

3 — Mevzuumuz hakkında çocuk ruhiyatına bir göz atalım vakit, buda bize üç muhtelif safha gösterir. Viyanalı (Freud) cinsî hissin temelinden itibaren tarihini yapmıştır. Pek küçük çocukta bu bapta ihtisas ile hissi karışmış, birbirine yoğrulmuş bir halde görüyoruz ki bu cihet meselenin esrarengiz

bir noktasını teşkil ediyor.

Freude göre çocukta ve balığta cinsî temayül safhaları şöyledir:

1 — Yeni doğan çocukta cinsî his, uzviyetin her tarafına ve bilhassa bütün (müköz) lere yani mayi çıkaran yerlere yayılmıştır. Meselâ bebekte ağız böyledir.

2 — İkinci devrede çocuğun cinsî ihtisaslar, tenasül cihazı üzerinde toplanır. Fakat temayülü, bizzat kendinedir. Bu devreye (Freud) (otoerotizm) veya (narsisizm) diyor. (Narsis, Yunan mitolojisinde, suda aynadaki gibi kendini görerek kendine aşık olmuştur.)

3 — Üçüncü devre, çocuğun bülüğa yaklaştığı çağdır ki kendi cinsî ihtisası ve hissiyatını tatmin için başka bir şahsı arar. Fakat şahıs, gayri muayyendir. Hatta mukabil cinsten olup olmadığında aramaz.

4 — Dördüncü devredede balığ artık mukabil cinse mecluptur. Fakat henüz tek bir dane seçmemiştir. Mukabil cinsin hepsini cazibeli bulur. (Freud) bu çağa (Donjuanizm) adını verir ki son merhalenin bir ayak aşağısıdır.

5 — Her defasında bir tehdiye uğrayan, bir vaz geçme isteyen bu hissin sonu, mukabil cinsten birini, karar verip seçmeye vırır. Bu, tek eş devresinin nişanesi sadakattır.

Bu tekâmülü, size merhale merhale yükselen bir terekki gibi gösterdim ki her devre, bir tehdit ve bir terk ile mütasıftır. Fakat fert bu tekâmülü geçirmeyüp merhalelerden birinde tevekkuf ta edebilir. Veyahut cinsî dalâlete uğrayabilir : İstimna bilyet, ikinci devreye cinsî dalâlet yani kendi cinsinden olana temayül , üçüncü devreye , sefahet, dördüncü devreye tekabül etmektedir. Bunlar bir çocuğun veya balığın bu hissin tekâmülü boyunca ne gibi tehlikelere düşebileceğini gösterir.

Her insan, tekâmülün bu tek eş ve sadakat mertebesine varamaz. Yolda kalanlar ve aşağı merhalelerde kalanlar vardır. Ve mürebbi sıfatile üzerimize yüklenen mesuliyeti tevhit edenay bu haldır. Bunu hiç unutmamalı, daima hatırlamalıyız.

Freud yalnız, kendinden evvel derin tetkik edilmemiş bir çok hadiseleri önümüze

sermekle kalmadı. Tıp ve terbiye istilâhları arasına (Yükseltme) kelime ve fikrinide getirdi. O, (yükseltme-sublimination)u şöyle tarif etti: İptidai ve ham sevki tabiidan içtimai istifade... Hattı zatında iptidai ve hayvanı olan; ve izdivaç tarikile cemiyetin istifadesi uğurunda mecra verilen cinsî insiyakın bu yükseltmeye ne kadar uygun olduğunu görüyorsunuz.

Yükseltme mefhumunda başka daha çok şeyler var ama bunlardan bahsetmeğe vaktim yok.

Büyük fikirlerin muhızları, hatta pek eski muhızları vardır. Cinsî insiyakın yükseltme şeklini en belîğ ve en zengin surette tasvir eden (ziyafetinde) eflatun olmuştur. (Ziyafet, Şaziye Berin hanım fendi tarafından dilimize tercüme edilmiştir.) Bu eserde Diatime insanı, aşkın sevkiliye doğru nasıl çektiğini, ve gine aşkın, insanı fenne sanata eyliğe en yüksek manada medeniyete doğru yürümekte nasıl yardım ettiğini gösterir.

Yalnız eğer bu yükseltme, eflatunun lasavvur ve fröyt ile taraftarlarının aydınlatmaları şekilde mümkün ise

bunun ancak yukarıda zikrettiğimiz (tehditler) ve (vaz geçmeler) ile mümkün olduğunu unutmamalıyız.

Şimdiye kadar müteazzi hiç bir cemiyette görülme-yerek ve fakat inhıta yüz tutan bir cemiyette görülmesi mütesavver olan inhilâl ettirici ve uçuruma sürükleyici kontROLSUZ bir şehvetprestlik ile, salim mecraya sokulmuş bir muhafazai nevi insiyakı arasında pek büyük fark vardır. İkinci şıkta bir çok (vaz geçmeler ve fedakârlıklar) mevcuttur. Her vazgeçme ve fedakârlık olan yerde ızdırıp, mücadele , ve ceht vardır. Bu cehtlere şahs gönülden razı olmalıdır. Mamafî bu mesai, efkârı umumiye ve müesseseler tarafından teshil edilebilir. Fakat fert, fedakârlıklara gönülden razı olmadı. Eğer fert hidayete erişerek gönülden razı olmayup ta harici bir mecburiyet gibi görüyorsa (meselâ kilisenin emri olsa ve kilise haram additse) o zaman (ihtibas) lar (inhıtraf)lar ve sinir hastalıkları husule gelir.

Şimdi cinsî terbiyenin gayesini nasıl anladığımı arz edeyim. Bunda asıl can noktası bu gayedir. Eğer gayeye

inanmayorsak yani arzettiğim ideal izdivacı gayri mümkün görüyorsak o zaman kollarımızı çaprazlayup bu iş hangi bataklığa çıkarsa çıksın demekten başka çare yoktur.

Gelelim vasıtalarına. Şüpesiz ki bu bapta muallim, çocuklara, benim sizlere söylediğim şeyleri söyleyecek değildir. Muallimin vazifesi ikidir: Bilgi, sıhhat tedbirleri.

1 — Cinsî insiyak hakkında çocukları tenvir etmek pek kıymetlidir. Çünkü bu bapta çocuğun muhakemesine ve malûmatına istinat edebilmek zaruridir.

Ne gibi malûmat ver-meli?

— Muhtelif üç devrede üç nokta üzerine.

1 — Hayatın menşeyine ve kadın-erkek cinslerinin ayrı olduğuna dair. Bu malûmat, çocuğa, bu nevi sualler sorduğu zaman verilir. Benim bildiğim memleketlerde, nasıl dünyaya geldiklerini çocuklar, annelerine beş altı yaşlarında sorarlar. Binanaley bu ilk malûmat, aile tarafından verilecektir. Mektep, geç kalmıştır.

Bu meseleler çocuğun zihnini çok işgal eder. Bunda

marazı ve anormal hiç bir şey yoktur. Çocukların pek tabii olan bu tecessüslerine, ebeveynin cevap vermemesi, çocukları susturmaları bir hatadır.

Bu suallerine doğru ve açık cevap vermelidir. Eğer ebeveyn buna sahih olmıyan uydurma bir cevap verirse, çocuklarının itimadını kaybetmek tehlikesine düşerler. O zaman, ebeveynin söylemediği şeyi, daha yaşlı çocuklar ona söylerler. Ve ebeveynin kaybettiği itimat ve nüfuzu, bu yaşlı çocuklar alırlar. Bu ise bazen mümtet ve vahim neticeler tevhit edebilir.

Çocuklar, yedi yaşında mektebe gelirlerken bu malûmatı almış bulunmalıdırlar. Doğrusu budur. Fakat biliyoruz ki iş böyle değil. Binanaleyh muallimin bu bapta da bir mesuliyet deruhte etmesi lâzım geliyor.

Çocuğun bu sualine yani pederin rûlûna dair anne, o kadar incelemeksizin cevap verebilir. Esasen küçükler bu mevzu hakkında tarifata dair cevap istemezler.

Mektepte bu bapta malûmat, nebatların ve hayvanların çoğalması üzerine olan derste verilebilir.

Eğer bu ilk malûmatı ebe-

veyn veriyorsa biraz kapalı geçerek hayatın sırrı karşısında çocuğa hürmet hissi verebilirler. Eğer muallim veriyorsa bütün sınıfa karşı tarihi tabii dersi şeklinde verecektir. Muallim bu dersi gayet sade bir tarzda vererek bu sır önünde çocukların etrarını titretmemelidir. Bu e'f'uleyi de tagaddi, teneffüs gibi anlatmalıdır.

2 — Mektep çağında tenvir edilmesi lâzım. İkikci noktada da -bilhassa erkek çocuklar için - istimna bilyettir.

Bu üç nevi dersten ekseriya yalnız istimna anlaşıyor. Fakat doğrusunu ister-seniz bu ders hiçte iyi verilmiyor. İstimna yaparsan şöyle olursun böyle olursun diye bir takım felâketler sayılıp dökülüyor. Bedeni ve ruhi bir çok şeyler kaybedeceği söyleniyor. İfrata varılıyor. Bu işte müracaat edilecek şey, (tehdit) değildir. Çünkü evvelâ tehdit ve korku, bir terbiye vasıtası olamaz. Saniyen hakikat sahasında kalmak lâzımdır. Vakıa şudur ki erkeklerin çoğu bu işi yapmıştır. Ve bu cihet o işi yapan ve fazla endişeye düşen bir delikanlıya söylenebilir. Bununla beraber bu, muallimin istim-

na ile hiç alakadar olmaması demek değildir. Muallim, istimnayı bin bir türlü felâket kaynağı şeklinde değil, başkaca fena bir alâmet olmak üzere göstermelidir.

Eğer istimna bir gençte itiyat halini alıp kökleşirse bu genç bilâhare en yüksek meserret hislerinin bazılarında mahrum kalacaktır.

İstimna, şuna alâmettir ki çocuk ; enerjisini verecek kendinden başka bir yer bulamamıştır. Gence anlatmalıdır ki bu hal, kendi içine burkulup kalma; ve kâfi derece alâkadar edecek bir şey, bir aşk bulamamak demektir. bunu gence baş başa kalarak söylemelidir. Bununla beraber teşrih dersinde ifrazat gıdaları münasebetilede söylenebilir. Bu, çocuğa bedeniye karşı hürmet hissini vermek maksadile yapılır.

3 — Mürebbinin gence vereceği üçüncü derste gençlik fuhşu keşfettiği esnasındadır. Erkeklerin çoğu, seçtiği tek bir kadında kalmağa muvafak olamaz. Eflâtunun(ziyafet) inde söylediği (Afrodite pandemos) vardır.

Zührevî hastalıklar frenginin getirdiği belâlar, aile faciaları göz önüne getirilince

bu nevi bilginin delikanlılara ne kadar lâzım olduğu meydana çıkar.

Bundada korkutmağa müracaat doğru değildir. Korkutmak, genci ileri itmez. Zayıfletir. Zührevî hastalıkların felâketlerini söylenmekle beraber baliğde uyanmak üzere olan baba olmak hissine, medeni vazifesi hissine, şüvaleresk ve kahramanlık hissine, mertlik hissine hitap etmelidir. Bunlar insanı inkişaf ettiren müspet hislerdir ki asıl bunlara müracaat edilmelidir.

Delikanlının zihnine şunuda nakş etmeği unutmamalıyız ki insan, ölünceye kadar, dünya evine girmedende durabilir. Ve bunun hiç zararı olmayacağını zamanımızın büyük doktorları beyan etmektedirler. Bilhassa İsviçreli doktor (öküst forel) ki hiç bir dine bağlı değildir-in bu baptaki fikri kat'idir. Meşhur asabiyecilerden (Monakow) da son günlerde böyle kat'i fikir öne sürmüştür.

Bu üçüncü nevi ders, bir çok memleketlerde doktorlar tarafından verilir. Mürebbi veya tabip kim tarafından olursa olsun verilmelidir. Genç hayata atılırken onu hem zührevî hastalıklar hakkında ten-

vır etmeli. Hem de ideal ve kahramanlığına müracaat eylemelidir.

2 — Mürebbinin ikinci vazifesi, sıhhiyedir. Bunun iki maksadı vardır.

1 — Fena şeraiti sıhhiye ile ekseriya tacil edilen bulûğ devrini, bilâkis tehir etmek.

2 — Yukarıda söylediğimiz (yükselme) hadisesini tevhit edecek alâkaları çoğaltmak.

Bedeni ve ahlâki sıhhati temin edecek koruyucu tetbirler şunlardır:

Kırlarda gezme: Şehveti gıcıklayan resimli ilânlarla dolu sokaklardan, sinemalardan kırlara kaçmak. İzicilik teşkilâtı, bu bapta bilvasıta, pek büyük hizmetlerde bulunmuştur.

Büyük muvaffakiyetle tatbik ettiğimiz muhtelit terbiye, çocuğun cinsî hissini normal bir surette inkişafını temin eder. Kız erkek ayrı mektep usulü ise bir takım asabi hastalıklar tevhit edebilir.

Faal müstahsil, ve yaratıcı mektep usulü: Eski mektep, ekseriya görenek mümâreselerile tamamen hıfzısıhhiyaya mugayir idi. Çocuğun canı sıkılıyor ve kendinde oynayacak yer arayordu. Çocuğun faaliyetini temin eden her şey, onun cinsî hissini eyileşüp (yükselme) sine yardım eder.

Bazen bir kızı tehlikeye düşürebilecek olan kızların süs, koketlik hislerini (yükseltme) lûzumunda aşıkârdır. Kızların bu hissini, güzel sınıflara ve analık vezâifine çevirebiliriz. Bu çağdaki kızlara (çocuk bakımı) dersleri verilmelidir. Bu suretle cinsî hissi, genç kıza, analık vazifesi nuru altında göstermelidir.

Cinsî terbiyede istinat noktasını, işte böylece bizzat çocuğun kendinde buluyoruz.

Fakat şunuda saklamalıyım ki bu iş güçtür. Zamanımızda matbuat, sinemalar bu bapta ideal istikametinde çalışmıyorlar. Binanaley bu hususta bütün büyük mefkûrelere muracaat mecburiyetindeyiz. Dinî, felsefî, millî, ailevî, şhsî her mefkûreye başvurmalıyız.

Bir sürçmeden bir muvaffakiyetsizlikten meyus olmasını çocuğa söylemeliyiz. Ve bunu kendiniz de daima hatırımızda tutmalıyız.

Pek uzatdığım için affınızı rica ederim.

Gösterdiğiniz dikkat - ki çok teşekkür ederim - dahi ispat ediyor ki meselenin azametini pek alâ his ediyorsunuz.

Bana gelince, sizler gibi samiler ile böyle zamanda, böyle muazzam meseleyi konuşmak hayatımın en büyük tecrübelerinden biri olacaktır.

M. Rahmi

Decroly mektebine bir ziyaret

1928 Pak tadilinde Roches mektebi ve Sévigné kolleji muallimlerinden bir gurup Dr. Decroly'nin mektebini ziyaret için Bruksel'e gitti. (*)

Alemce malûm ve meşhur Ermitge Sokağı mektebi şimdi payitahtın bir kenarında, Uccle'de ve ebeveyn birliğinin mektep için satın aldığı güzel bir malikânede yerleşmiştir.

Pak tatilini takip eden pazartesi sabahı Cambre ormanını geçerek mektebe gidiyoruz. Evvelâ parkın şirin caddelerini takip ettik; sonra küçük orman yollarından geçtik; ağaçların taze yaprak gümleri semanın mavisi üzerinde teressüm ediyordu; sabahın sükûnu içinde güneşe açılan tomurcukların çıtırdıları ve böceklerin mes'ut mırıltıları işidiliyordu. İşte Decroly mektebinin çocukları her gün bu lâtif yollardan işe giderler... Bu manzara karşısında bir çok mekteplilerin mektebe gitmek için geçtikleri kasvetli sokakları, teneffüs zamanlarını kavgaları,

ile geçirdikleri kederli avluları düşünüyorum. Tabiatle temmasla başhyan bir günü takdis edelim! Çocuğun ruhu böyle bir günden ne derin bir huzur kazanır!

Büyük kapıdan giriyoruz: ilk defa çocukların ehli hayvanları yetiştirdikleri kümelerle karşılaşıyoruz. Şimdi esas binadayız. Burada Mlle Hamaid, Dr Decroly'nin eragatlı arkadaşı, yedi yaşından sekiz yaşına kadar çocuklara ders vermektedir. Fakat kız, erkek yirmi yedi yavrunun burada meşğul oldukları iş, ders ismi verilmesi mutad olan şeye ne az benziyordu! Onlar şimdi tatilden avdet etmiş bulunuyorlar ve her şeyden evvel bir kaç aydanberi büyüttükleri tavuşanları ne halde bulacaklarını düşünüyorlar! Ne iyi ki Mlle Hamaid bu zavallı hayvanları tatil devam ettiği müddetçe unutmamış, yoksa...

(*) Bu makale bu guruba dahil olan Mlle Huguenin tarafından yazılmıştır.

Çocuklar, memnun, kucaklarında üç kocaman tavuşan getiriyorlar. Terazileri ve dirhemleri hazırlıyorlar. Bunlar kendi icatlarıdır; zira gündelik hayatlarına uyacak şekilde kendilerine mahsus bir metre sistemi vücade getirmişlerdir. Ağırılık vahidi kıyasileri kestanelidir. İçlerinde en mahir olanları tavuşanları birer birer kefelerden birine koyuyorlar ve tartıyorlar. Ötekiler, hayvanların tadilden evvelki son vezinlerini hatırlamağa çalışarak öteki kefeye on, yirmi, elli kestanelik dizilir koyorlar ve bunu yaparken dizilerdeki kestaneleri tekrar dikkatle saymağı ihmal etmiyorlar.

Küçükler bir büyük masanın etrafına toplanmışlardır. Şiddetli bir alaka yüzlerinde okunmaktadır. Acaba tatilde tavuşanlar şişmanlamışlar mı, zaıflamışlar mı? hesaplarında ne hararet var! Fakat aynı zamanda ne cediye!

Her halde bu ameliyat bu küçük adamların ilk işleri değildi; ve gerek Mlle Hamaïd'in onlara sorduğu ve gerek kendi kendilerine tasavvur ettikleri bir çok meseleler bize, hesabın dört ameliyesine hiç yabancı olmadıklarını göstermiştir. Adetleri evirip çevirmeleri, tahlil ve terkip etme-

leri bizi hayrette brakan bir sür'atla oluyordu. Zihni veya tahriri hiç bir hesap bu küçük dünyayı müşkülâta sokmuyordu.

Salonun her tarafında çocukların sıkletleri ilân edilmiştir. Çocuklar inkişafı ile bizzat alâkadardır ve ekseriya sikletlerini ve boylarını, her yaşın tabii ölçülerini onlara gösteren bir baremin ölçülerile mukayese ediyorlar. Sınıfın bir köşesinde garip şekilli bir rakkas göze çarpmaktadır; her raks müddeti takriben bir saniyedir. Çocuklardan birisi bunun muhafazasına memurdur ve zaman zaman, bir ameliyenin ne kadar müddet sürdüğünü, bir arkadaşın sorulan bir suale ne kadar zamanda cevap verdiğini ölçmeğe memur edilir.

Artık hesap dersi bitiyor! Daha doğrusu değişiyor. Güzel verilmiş bir cevaptan sonra Mlle Hamaïde onlar için bir şey yazıyor. Küçükler merakla bu yazıyı okumağa çalışıyorlar. Böylece tabii bir şekilde kıraat dersine ve çocuklar bizzat tahtaya yazmak arzusunu gösterdikleri vakit imlâ dersine geçilmiş oluyor. Burada mevzu yine tavuşanlar ve her çocuğa ait hususi vaziyetlerdir. Meselâ yeni biten

tatil, henüz seyahatta bulunan bir arkadaş, hasta olan diğer bir çocuk, bir az evvel birbiri arkasına güzel cevaplar vermiş olan bir üçüncü çocuk hep bu esnada konuşulur ve yazılır.

Bir az sonra bir coğrafya dersindeyiz. Bir küçük Hollanda'lı merkezi Avrupa üzerine bir konferans veriyor; her memleket ismini söylerken birde bu memlekete ait alâkalı bir tafsilat ilâve ediyor; meselâ Almanyadan bahsederken Zeplin'i, Fransayı söylerken otomobil seyahatına elverişli yolları, v. s. zikrediyor.

Şimdi teneffüs zili çalmıştır! Çocuklar kümeslere hücum ediyorlar. Kimisi temizliyor, kimisi yataklıkları değiştiriyor ve kimisi taze ot ve su getiriyor; hep bu işler arasında mütalealar, fikirler sert edilmektedir... Vazifelerinde neş'e ve cediye karışıktır ve bu neş'e ile cediye faaliyetlerinin bütün şekillerinde kendini his ettiren ruhun seciyesini teşkil etmektedir. Sınıfta, oyunda, elişlerinde, nerede tesadüf edilirse edilsin, bu çocuklar bütün mevcudiyetleriyle oradadırlar. Ne kadar temenni olunurdu ki ilerde mesleklerinde de bu neş'e ile ciddiyeti muhafaza etsinler, ne kadar arzu olunurdu ki mektepler bütün çocuklara

hayat karşısında bu vaziyeti versinler!

Teneffüsten sonra, gireceğimiz sınıflarda kalabalık yapmak için, küçük guruplara taksim olunduk. Bir kısmımız bir taganni dersine girdi. Solfej burada toplu görüş usulile (Decroly usulü) tedris edilmektedir. Çocuklar bu usulün işaretleriyle yazılmış bir şarkıyı okuyorlar.

Diğer bir gurup çocukların bağçesini ziyaret ediyor ve toplu görüş usulile yakından temmasa gelmemiş olanlarımız bu usul hakkında malûmat topluyorlar. Malûmdur ki toplu görüş usulü müşahhas cümle ve kelimelerin, icap ederse bir resimle birikte, istimalini azimet noktası olarak alır. Bu; oyun şeklinde pek çok tekrarlarla devam eder. Kelimeleri hecelere ve harflere ayırmak çok sonra gelir, çünkü bu mücerret bir şeydir ve bir tahlil işidir. Kelime ve ufak cümlede çocuğun her okuduğu şey tedrisatın diğer kollarına ve kendi günlük tecrübelerine sıkı surette bağlıdır. Çiraklık devresi tamamilen mütahavvildir. Bazı çocukların sekiz saatte okumağı öğrendiklerini Mlle Hamaïd bize söyledi; çocukların heyeti umumiyesi altı hafta sonunda okumuşlardır.

Fakat üç senede öğrenenler de vardır! Hiç bir çocuk katiyen sınıfta döndürülmez, daha yukarıki sınıfa geçer ve kudreti nispetinde tahsiline devam eder.

Yazıya gelince tav'i resim ve modelaj temrinlerinden doğacaktır. Çocuk cümleyi yazmadan evvel tersim eder. Yazı harflerinden den zahmet-sizce kitap harflerine geçer. Bu yazı temrinlerinin imlâ üzerine çok mes'ut bir tesiri olduğu temin edilmektedir. Bu teminat mevzuu bahs usul hakkında ufak bir sena değildir.

Bu müddet zarfında bazı-larımız büyüklerin derslerinde bulunmak istediler. Çünkü mektep çocukların tahsilini on dört, on beş yaşına kadar takip ediyor. Decroly mektebinde müteakip on sınıfa tevzi edilmiş, takriben iki yüz talebe vardır. On dört yaşında erkekler Athénée'ye (*) ve kızlar Lise'ye yahut ameli kısımlara girerler (bağçecilik, arıcılık gibi).

Büyüklerle tahsis olunan bu sınıflar bizde çok alâka uyan-dırdı. Daima aynı beyaz, neş'eli ve güneşli sınıflar! Divarlar çocukların yaptıkları resimler altında kaybolmuştur. Biraz evvel küçüklerin sınıflarında

gördüğümüz alçak masalar ve tabureler yerine burada geniş bir masa vardır. Ve bu masanın etrafına on ikiden on dört yaşına kadar çocuklar toplanmışlardır. Yanlarında kitaplar, defterler ve bütün öğleden evvel müracaat edecekleri bir seri iş malzemesi meycut. Divarlarda levhalar, her çeşit kartlar, inkıtasız bir menba olan bir kütüphane görölüyor. Bir sınıfta değil, bir atölyedeyiz. Muhtelif işlerde bu mes'ut çocuklar serbestçe gidip geliyorlar. İşlerinden bazıları bir coğrafya dersi hazırlıyorlar, fakat bir kitapta ezber öğrenilen dersten ne kadar uzağız! Onlar pek cömertçe emirlerine konulan ha ita ve atlaslar, kamuslar ve kitaplar arasında, deminki küçük Holandalı'nın yaptığı gibi bir konferans için lâzım olan malûmatı arıyorlar. Çocuk büyüdükçe topladığı şeyler ne zengin oluyor! Yalnız serbestçe seçebildiği ve yalnız alâkrlarının rehberliğiyle hareket ettiği taktirde on üç yaşında bir dimağın neler biriktirdiğini görmek insanı hayrette bırakıyor. Bunun için bu

Athénée eski yunanlılarca güzel san'atlar ilâhidir. Bu isim, âlimlerin toplandıkları yere alem olmuştur. Decroly, mektebide buna telmihan büyüklerin sınıfına bu ismi vermiştir.

çocukların bize gösterdikleri *terkip* defterlerini görmek kâfidir. Dr. Decroly'nin tedrisatı nasıl anladığı malûmdur. Çocuğun tav'i alâkası, insan mah-lukunun en* iptidai ihtiyaçları (tagaddi, müdafaa ve muhafazai vucut ihtiyaçları) tedrisatta Decroly için hareket mebdedir; bu mebdeden âli ihtiyaçlara (hareket etmek, çalışmak, nesli temadi ettirmek ve yükselmek ihtiyaçlarına) çıkılır. Decroly tarafından tasavvur edilen temrinlerin gayesi çocuğun muhtelif melekelerinin inkışafıdır. Bunlar evvelâ *müşahede* temrinleridir ki gayeleri çocuğun hislerinin tem-masta bulundukları harici muhitin hadiselerini, bu hadiselerin sebep ve neticelerini öğrenmesidir. Sonra *terkip* temrinleri gelir; bu kelime ile Dr Decroly evvelce zaman ve mekân içinde müşahede edilmiş ve malûm vakıaların tetkikini kastediyor. Bu, medeniyetin bir az hususi zaviyesinden bakılmak şartıyla, tarih ve coğrafya dediğimiz şeydir. Nihayet *ifade* temrinleri vardır. Çocuk, her ne suretle olursa olsun bildiğini ifade etmek ihtiyacındadır. Bu ifade temrinleri ana lisanını (şifahi ve tahriri), resim ve elişlerini

ihtiva eder.

Şimdi büyük çocukların bize gösterdikleri; *terkip* defterleridir. Bir az evvel, en küçüklerin *müşahede* defterlerini görmüştük; defterleriyle ne kadar müftehirdiler! Bunda pek de haklıdılar. Oraya ne vakıalar, ne müşahedeler kayıt etmemişler! Ne resimler yapmamışlar! Ne fotoğraflar ve ne kartlar yapıştırmamışlar! Bir Decroly mekteplisinin bütün bir ansiklopedi teşkil eden defterinin tertibi için ne ihtimam ve ne aşk! Büyüklerin *terkip* defterleri bizi bilhassa alâkadar etti. Orada eski milletlerin (Mısırlıların, Geldanilerin, Yunanlıların ve Romalıların) tarihlerini bulduk. Bu tarih bize bir çok vesikalar, fotoğraflar, haritalar, resimler, v. s. şeklinde müşahhas ve canlı olarak göründü. Fakat bu tetkiklerde kabul edilmiş noktai nazar kitaptakilerden bâm başkadır. Çocukların eski tarihte aramış oldukları şey; eski milletlerin nasıl giyindikleri, nasıl tagaddi ettikleri, evlerini nasıl yaptıkları, ölümlerini nasıl gömdükleri v. s. dir. Burada da aynı müşahade temrinlerinin mevzuunu teşkil eden düşüncelere şahit oluyoruz. Şimdi bu düşünceler zaman içindedirler,

tarikh mevzuudur. Ehemmiyetli bazı vakıalar eski medeniyetlerin bazı esaslı görünümleri belki böyle bir az hususi bir zaviye altında yapılmış taharri sahasından hariç kalmış olabilir... Fakat her şeye rağmen, bu nef'i nok-tai nazarın çocuğun hakikaten anlayabileceği yegâne noktai nazar olması pek mümkündür. Her halde bu çocukların; yaptıkları işlereki derin alâkalarını, bir müzenin vesikalarını, yahut kütüphanede topladıkları malûmatı kullanmakta gösterdikleri zekâ ve mehareti takdir etmemek mümkün değildir. Umumi olarak denebilir ki bu kadar küçük çocukların teşebbüsleri, öğrenmek arzuları, işlerde ciddiyetleri hakikaten rikkatlidir. Şu muhakkaktır ki kelimenin faziletine inanan, bizzat vakıalardan ders almamış olan ve fakat yalnız kitap vasıtasile öğrenmiş olan eski tipte bir muallim bu manzara karşısında hiç memnun olmayacaktır ! Decroly mektebinde kitap hiç bir rol oynamaz, yalnız hakiki bir tecrübe yerinde kullanılacağı, yani zaman veya mekândaki uzaklığı hasabile çocukların anlayış sahaslarından hariç bulunan bir vakıayı naklettiği vakit ona müracaat edilir.

Esas itibarile Decroly usulüne teveccühkâr olan bazı mürebbiler müsbet ilme istinat eden bu şe'ni tahsilin «insani» kıymeti meselesini mevzuubahs etmekten kendilerini alamazlar. Şimdiye kadar, Yunan ve Lâtin harslerinin hakiki bir insaniliğe vasıl olmak için yegâne vasıta olduğu zannediliyordu. Fakat bütün kelime ve fikirlerden mürekkep olan bu hars her şeyden evvel vakıalar ve şeniyetlerle alâkadar olan asri hayata çocuğu hazırlayabilir mi? Decroly'nin müsbet usulile teşkil olunacak olan çocuk kılâsik tahsilinin hazırlayacağı, yalnız Yunan - Lâtin ve Hıristiyanlık idealizmile meşbu hayattan ziyade, içinde yaşayacağı ve kendi benliğini vereceği hakiki hayat hakkında daha kat'i ve tam malûmat sahibi olacaktır.

Fakat bu hayatın, bu güne kadar insaniyet tarafından naklolunan, insani harslenden hiç malûmatı olmazsa bu onun için esaslı bir eksiklik olmaz mı? Büyük ve bu tetkikin hududunu aşan bir mesele ! Maddi kâinatı ve içinde eniyi melekeleri inkişaf edecek olan cemiyeti öğrenmek üzere olan-bu; seleflerinin dağıttıkları bir imtiyazdır!

Bu gençlik için; fikrin en asil nazariyelerine de yükselmek istemesini temenni edelim, zira maddi dünyanın fethinden sonra da insan için başka yaşamak sebepleri vardır. O gençlik için eskisinin harabeleri üzerinde yeni bir insaniyet vücade getirmesini temenni edelim.

Görülüyor ki bu tedris usulü hakkındaki takdirgarlığımız, bizi ufak bir tenkit yapmağa mecbur ediyor. Bize öyle geliyor ki Decroly'nin *müşahede* dediği teknik veya şekli tedrisat (yazı, imlâ, tahrir) yahut san'atlar (edebiyat, musiki, resim) isimlerini verebileceğimiz şey bu usulde terk edilmiş değilse de ikinci plâna bırakılmıştır. İşte bu zaıftır ki an'anevi mektep taraftarlarının ve bilhassa bir mektep hakkında çocuklarının fikri ve ahlâki inkişaflarından ziyade muhtelif sanatlardaki (edebiyat, musiki, resim, v. s.) maharetleriyle hüküm veren ebeveynin ve hatta gayri nef'i hars meraklı iyi insanların, Doktor Decroly tarafından teklif edilen ıslahatın mükemmelliğini ve isticâl zaruretini görmelerine mani olacaktır.

Bu ehemmiyetli itiraza Doktor Decroly şu cevapları verecektir:

1° Çocuk eliğine ve maddi kâinata alâka gösterir ; 2° insanların % 90 nı, diğer % 10 nun fikir faaliyetlerine vücutlarını hasretmelerini temin için eliğine kendilerini verirler . Binanaleyh çocuğa işe hürmet etmeği öğretmek için bunu söylemek lâzımdır.

Hikâyeme artık avdet ediyorum. Bir taraftan sınıfları gezip müşahedeler toplanırken, muallimlerden ve talebeden malûmat alırken ve içimizden bu yukarıda kaydettiğim muhakemeleri yaparken öğle zamanı geldi ve zil paydos zamanını çaldı.

Çocukların yarısı yemek için evlerine gidiyorlar ve öğleden sonra serbesttirler; diğer yarısı saat 2 den 4 e kadar devam eden elişlerinde bulunmak için mektepte yemek yiyorlar. Decroly mektebinde haftada üç gün öğleden sonra elişleri vardır, haftada üç gün öğleden sonra da serbest zaman.

Çocuklarla beraber yemek salonuna gidiyoruz. Çocuklar evvelâ, yıkanma yerinden geçiyorlar ve yemeğe yıkanmış, başları, yeni taranmış bir halde geliyorlar. Yemek iki defada yeniyor; çünkü herkes için yemek salonunda yer kâfi değildir. Çiçeklerle süslenmiş

neş'eli bir sofranın takımının kapladığı masalar etrafında mütebessim, karınları acıkmış çocuklar serçeler gibi cıvılda-
yarak yerleşiyorlar; fakat katiyen inzibatsız ve muzipler yok. Bunu mektebe girdiğimiz andanberi müşahade ediyoruz. Pek cömertçesine verilen serbesti burada anarşi olmuyor, çünkü onlara aynı zamanda yaşlarla mütenasip vazifeler de verilmiştir. Her şey kibar cereyan ediyor. His ediliyor ki bir terbiye cemaatındayız ve orada muallim çocuklara yalnız tesanüt değil, müteakabil yardımını da öğretiyor.

Pek iştah verici görünen yemek mektebin kapucusu tarafından hazırlanmıştır; çorba, sebze, meyveden mürekkeptir; meşrubat olarak su, şişmanlamak mecburiyetinde olanlar için de süt.

Yemek salonu henüz boyanmıştır ve bu hadise bütün mükâlemelerin mevzuudur. Fragatı yorulmaz Miletta-maïd bizzat salonu boyayacaktı ve bu işe, esasen diğer bir çok işlerle alınmış olan, tatil zamanının bir kısmını tahsis edecekti; fakat bir çocuk ebeveyni bunu haber almış ve mektebe tamirâtı der'uhte etmek suretile nazik bir sürpiriz yapmıştı. İşte Decroly mektebinde

her şey böyledir. Mektepde buna mukabil çocuklara temin ettiği yemekten hiç bir kâr yapmağı düşünmez. Çocuklar yemeği maliyet fiatı olan beş Belçika frangı ile öderler!

Yemekten sonra uyuku. Bütün çocuklar, büyükler yarım saat ve küçükler bir saat, uyurlar. Her çocuğun birş ezlongu, bir örtüsü vardır ve mevsime göre bağçede, yahut camlı tarasada yerleşirler. Uyku esnasında mutlak bir sükût hakimdir. Bu çocukların, kendilerini teskin için, uyumadan evvel hiç bir şey okumağı ihtiyağları yoktur, çünkü ne asabidirlere ve nede sabahın işinden bezgindirler; bu ise bir mektepte hayat teşkilâtının en medheşayan safhasıdır.

Biraz evvel söylemek istedim ki mektepte öğleden evvel fikri mesaiye ve öğleden sonra da elişlerine tahsis edilmiştir.

Merkezi binanın yanında muhtelif umumî faaliyetleri barındırmağı mahsus yerler vardır. Evvelce küçük hayvanları yetiştirmeğı mahsus kümeslerden bahsettim. Eski bir bağcıvan kulubesinde de bir matbaa yerleştirilmiştir. Mektepliler dört sahilelik aylık bir gazete çıkarıyorlar ve bize temin edildiğine göre bu iş imlâla-

rının islâhına da çok yardım etmiştir. Bu matbaa işi yedinci ve sekizinci sınıfların, yani on üçten on dört yaşına kadar çocukların elişleridir. Bunu bir muallimin idaresi altında yapıyorlar. Bu esnada bazı çocuklar bağçecilik diğerleri tavuşanların, güvercinlerin ve tavukların yetiştirilmesile meşguldurlar ve yakından yumurtalarının hesabını takip ediyorlar.

İşte böylece öğleden sonra da geçiyor. Bürüksele avdet saati geliyor, çocuk gümeleri bir kısmı ebeveyni rafakasında diğer kısmı mektebin ihtimamile, her istikamete, yaşıyorlar.

Çocuklar gittikten sonra, muallimler de yerlerine çekiliyorlar, fakat istirahat için değil; ertesi günü hazırlamak için. Çünkü bütün gün takdirle şahit olduğumuz çocukların mes'ut dolu, hayatı kendi kendine, tesadüfen vaki olmuş değildir; bilakis muallimlerin geniş bir iştirakile hazırlanmıştır. Bu kendini göstermiyen, unutulmasını isteyen mesai iştirakı, sathi gören ziyaretçilere görünmez, fakat mesleğin sırlarını bilen mürebiler onu his ve hakikî kıymetini takdir ederler.

Doktor Decroly bahtiyar

bir adamdır: hekimdir, ruhiyatçıdır, ameliyatçıdır; usulünün yalnız nazariyata yahut yalnız ameliyata istinat eden usullere nazaren yüksekliği gayri kabili itirazdır; ruhi nazariyesi kendi terbiyevi ameliyatından doğmuştur. Bununla beraber, bu kadar vıslara rağmen, yalnız başına bir mektebi harekete getirmesi ve idare etmesi mümkün olmazdı. Bu artık bir ilim değil, bir san'attır ve hemen daima kadınların malik oldukları bir imtiyazdır. Çünkü belki bu san'at yorulmıyan bir feragat ve küçük şeylerde sadakat istiyor ve bunlar da kadınların esas iki vasfıdır.

Doktor Decroly fikrini anlıyan ve hayatlarını bu fikri tahakkuk ettirmeğı hasreden kadın arkadaşlar bulmak saadetine nâlik olmuştur. İlk zamanlarda Mlle Degand, Mlle Monchamp ve Mlle Dechampa kendisine mesai arkadaşlığı etmişlerdir. Şimdi Ermitoge mektebini idare eden Mlle Hamaïd bu vazifeyi yapmaktadır. Fakat Mlle Hamaïd hocalığı daha çok seviyor ve bunun için ondan vazgeçemiyor; şimdi aynı zamanda ikinci sınıfı idare etmektedir. Mektebin ruhu odur; adetleri pek çok olan ziyaretçileri kabul

eden odur; bir çok işler vardır ki onsuz yapılamaz! Yukarıda boyanması icap eden yemek salonunu söyledim; Pazar ve tatil günleri yemeklerini isteyen zavallı hayvanları düşünen odur, zili çalmağı başkaları unuttuğu vakit o düşünür. Binanın intizam ve temizliği, yemeklerin hazırlanması kapıcı ile zevcesi tarafından temin edilir; tedrisat bir on kadar daimi muallim tarafından yapılır. Muallim talebesini birinciden sekizinci sınıfa kadar takip eder. Mütahassıs bir kaç muallim ahenkli jimnastik ve lâtince okuturlar. Resim bir mütahassıs tevdi edilmemiştir; fakat bütün mektep, yukarıdan aşağıya, resim yapar! Mürebbiye bir sevk edicidir, müşahede ve tecrübe etmek fırsatlarını hazırlar. belli etmiyerek telkin eder, ve çocuk şüphe bile etmeden onun önüne geçer ve onu sevk eder. Eski mektebin nassı ve sultavî tarzına bu kadar aykırı olan bu nim seyirci vaziyete rağmen Decroly mektebinde muallimin vazifesi çok ağırdır. Çünkü hadiselerle tedzim bir hazırlığı ve ehemmiyetli tashihleri icap ettirir. Decroly mektebinde tedrisat yapan muallimlerin feragatı,

an'anevi mektebin va ife şinaslığı ile meşhur herhangi bir muallimin feragatını çok geride bırakır. Onları, bu işe olan aşklarıdır ki yalnız ders zamanları değil, gece geç vakte kadar tutan bir mesleğin mecburiyetlerine inkiyat ettiriyor. Çünkü böyle bir tedris heman yapılmıyor, ve bu tarzla bir kitap vasıtasile pek çabuk ünsiyet edilmez. Fabrikaları, müzeleri ziyaret, kütüphanelerde tetebbu, teşrih ve mikroskopta hazırlıklar, bir ilmi tetkik gibi hakiki tahriyat lazımdır. Diğer taraftan talebenin tetkikine arzedilen vesikaların tanzimi muallimden azim bir tekrar ve kontrol mesaisi talebeder.

Daimi muallimlerden başka mektepte, Decroly usulile temasa gelmek için gelmiş sitajiyerler de vardır. Mektebin muallimleri de ancak altı aylık bir stajdan sonra bu vazifelere asil olarak geçerler. Bu takdirde resmî kadrolardan çıkarlar, fakat onun maddi faidelerinden müstefit olmakta devam ederler, çünkü Decroly mektebi de diğer Belçika mektepleri gibi Hükûmetin muntazam yardımına mazhardır.

Görülüyor ki Decroly mektebi zekâ, sebat ve kuvvetli

bir hadisten başka, şimdiye kadar mürebbilerden istenmemiş olan vasıflar da talep etmektedir. Muallimler çocuklar gibi hayvanları ve nebatları müşahadeye hazırlanmış bulunmadırlar. Talebelerini sevmeli ve tabii ilimler kadar ruhiyat ta öğrenmelidirler.

Usullerin ancak onları tatbik edenler kadar kıymeti olduğunu söylemek umumî bir itiyat haline gelmiştir; ve ekseriva yeni terbiyeye karşı; onu temsil edenlerin kıymetinden başka kıymeti olmadığını söylemekle, haksızlık edilmiştir.

Fakat aynı tenkidî Decroly usulüne karşı yapmağa imkân yoktur, çünkü her türlü şahsi telekkilerin üstünde onun şe'ni ve enfüsi bir kıymeti vardır.

Doktor Decroly'nin ıslahatında muzaaf bir yenilik göze çarpar: usul yeniliği ve program yeniliği. Decroly usulü, yani tedrisata teksif ve alâka merkezleri prensibinin tatbiki, çocuğun ruhiyatında köklere maliktir; şu halde kayalar üzerine bina edilmiş demektir. Programa, müfredatın intihabına gelince, mutlak değildir ve mevkie, vaziyetlere göre değişir, çünkü bilgilerden her halde bir kısmını almak, bir

kısmını terketmek mecburiyeti vardır. Halbuki bir intihap tabiatile indi olur. Diğer taraftan çocuk, vesilelerden istifadenin en iyi bir usul olduğu küçük yaşları geçtikçe, ona arzedilen hadiselerin bir tasnifini yapmak mecburiyeti tabiatile kendini gösterecektir.

Fakat hiç bir tasnifin mutlak bir kıymeti yoktur ve Doktor Decroly tarafından teklif edilen tasnifin yegâne doğru bir tasnif olduğunu iddia etmek iki katlı bir dogmatisme olur. Binanaleyh işte bunun üzerindedir ki bu usulü tatbik etmek isteyenler usulden yalnız umumî kıymeti olanı muhafaza ederek çok kıvrak ve zeki olmak ve tedrisatlarını çocukların ihtiyaçlarına intibak ettirmek mevkiin dedirler.

Makalemi bitirmeden evvel bu usulün esas seciyeleri değil, bu seciyelerden umumî bir kıymete ve ihataya malik olanlarının neden ibaret olduğunu görmeğe çalışalım. Usulün prensiplerinden ziyade haizi ehemmiyet olan; onun bariz vasıflarıdır. Fikrime göre tedrisatı asırların hatalarından kurtarmak için Doktor Decroly'nin yaptığı çok güzel cebitten şunları almak lazımdır:

1° Doktor Decroly, ye göre mektep *hayat vasıtasile hayata* hazırlamalıdır. Munhasıran teknik malûmatın (kıraat, yazı, imlâ, hesap) çocukları ve tarihle, coğrafyanın ve ölü bir ilmin tahsiline mecbur kılmaktan uzak olarak; mektep çocuğa tabii muhitini en küçük yaşlarından itibaren öğretmek mecburiyetindedir. Bu muhit bir taraftan tabiatı, kâinatı ve diğer taraftan insanın cehdile vucut bulmuş içtimai muhiti ihtiva eder. Çocuk bu suretle tabiatın ve diğer insanların kendisi için yaptıkları şeyler ve onlara karşı borçlu olduğu şeyler hakkında bir fikir edinecektir.

2° Faal mektep için mücadele eden bütün ruhiyatçılar ve terbiyeciler gibi Doktor Decroly de hakiki biliginin, an'anevi mektebin istediği gibi tam bir *alıcılık*la değil, ruhi melekelerin *faaliyetile* kazanılacağı fikrindedir. Bunun için çocuğa haksız olarak hars ismini verdiğimiz ve hayatın şeniyetleriyle temasında bir duman gibi dağılan bir takım malûmatı tevzi etmek kâfi değildir. Bilâkis her bilgiyi bir müşa-

hede ve bir tecrübeye istinat ettirmek için çocuğu eşya ile temasa getirmek lâzımdır.

3° Doktor Dekroly şimdiye kadar programların tanziminde amil olan noktai nazarı kabul etmemektedir. Programlar büyük adamlarca yapılmış indi intihap neticeleridir. Decroly çocuğun tav'i alâkalarına istinat eden bir program teklif etmektedir. Evvelce dediğimiz gibi bu programın tafsilâtı üzerinde başka başka fikirlerde bulunula bilir, fakat prensibinin doğruluğunu kabul etmek lâzımdır. Teknik malûmat bilgi için birer vasıtadırlar ve bu vasıtalarından bir kısmından sarfı nazar edilebilir (meselâ, nazariye kaldıkları ve lisanın şekillerinin müşahedesi olmadıkları müddetçe, gramer ve tahlil gibi) bir kısmının öğrenilmesi de daha sonralara bırakılabilir (şimdiye kadar kıraatın her şeyden evvel öğrenilmesi lâzım geldiği fikri hakim idi).

4° Bu usul tedrisatın derslere an'anevi taksim şekliyle kat'i münasebet etmiştir; çünkü bu taksim çocuğun ihtaatından hariçtir ve ancak büyüklerin tasnif ihtiyaçlarına teka-

bül eder. Decroly bunun yerine çocuğa takdim edilen muhtelif maddeler arasında irtibat tesis eden, bu suretle *alâka merkezi* usulünü meydana getiren ve nihayet alâka gösterdiği bir mevzu etrafında çocuğun muhtelif faaliyetlerini tanzim eden toplu bir tedris ikame ediyor.

5° Dr Decroly cehtin mektebi manasını yenileştiriyor. O ancak yapılan işler için derin bir alâkanın neticesi olan *tav'i cehti* nazarı itibara almaktadır. An'anevi mektep yalnız *iradî cehti* tanımaktadır; bunun içindir ki harici müeyyidelere, çocukta pek hayali olan vazife hissine müracaat mecburiyetinde kalmıştır. Halbuki her hakikî ceht muhakkak bir alâkadan doğar.

6° Bu tedrisat çocuğa içinde yaşayacağı dünya bilgisini

vermekle iktifa etmemektedir, çocuğun *tesanüt terbiyesini* de yapmak ister. Çocuğun şahsiyetini, zekâ, teşebbüs ve sebat melekelerini inkişaf ettirmek gayesini takip eden şahsı mesai yanında toplu bir ceht vardır ki ona tesanüdü, mütakabil yardımı da öğretir; bu esas vasıfları eski mektep hiç düşünmemiştir bile! Görülüyor ki bu usul aynı zamanda bir *fikrî terbiye usulü* ve bir *ahlâkî ve içtimai terbiye usulü*dür.

İşte Doktor Decroly'nin ıslahat prensipleri bunlardır ve, hiç şüphe etmiyelim, ergeç resmî tedrisatı yenilemeğe namızettir. Bu usul; tedris tarzında tabii ilimler usulünün felsefede ve tefekkür tarzında temsil ettikleri inkılâp gibi, bir inkılâbı temsil eder.

Nakleden
M. Fuat

Adapte eden
Ali Kemal

Newyork Darülfünun mezunlarından

Terman Kollektiv Zekâ Testleri

Orta Mektepler İçindir

Bu testler Stanford Darülfünun Ruhیات Profesörü Lewis
M. Terman tarafından hazırlanmıştır.

Birinci İmtehan

- 1 — Talebenin ismi Numarası
- 2 — Kız veya erkek sınıfı derecesi
- 3 — Yaşı hangi sene ay ve günde doğduğu
- 4 — Şehir veya memleketin ismi
- 5 — Mektebin ismi
- 6 — Muallimin ismi
- 7 — İmtehan tarihi ay gün sene

Muallimin ihtarına kadar lütfen sahifeyi açmayınız

Testler	Neticeler	Mülâhazat
1 — Malûmat		
2 — En iyi cevap		
3 — Luğat		
4 — Muhakeme		
5 — Hesap		
6 — Suallere cevap		
7 — Mükayese		
8 — Karışık cümleler		
9 — Tasnif		
10 — Seri halinde adetler		
Yekûn		

Tecrübe halinde meydana çıkarılan bu eser iki millet arasındaki adet ve tarzı ifade farkı dolayısıyla lisanımıza adapte edilmiştir. Bu hususta Erkek Muallim Mektebi müdürü Hikmet Beğin, Lise felsefe Hocası Mustafa Rahmi Beğin ve Kız Muallim mektebi rubiyat hocası Vedide Baha hanımın kıymetli yardımları olmuştur. Kendilerine alenen teşekkürü bir vazife bilirim.

A. K.

1 nci Test Malumat

Cümleyi doğru bir surette tamamlayan kelimenin altını çiziniz.

Misal : İlk hurriyet şairimiz

Tevfik Fikret Nedim Hâmit Namık Kemal dir.

1 — Kahve bir nevi

Kabuk Çekirdek Yaprak Kök dür.

2 — jambon

Sığır Koyun Domuz Dana etinden yapılır.

3 — Benzin

Hububat Petrol Neft yağı Çekirdekten Yapılır.

4 — En çok ihracat

Izmir Trabzun Antalya İstanbul dan yapılır.

5 — Bir Tonda

1,000 2,000 3,000 4,000 Kilo vardır.

6 — Napolyon en Nihayet

Laypzik Paris Verdün Vaterlo da mağlup oldu.

7 — Zümrüt ekseriya

Mai Yeşil Kırmızı Sarıdır.

8 — Asabi Basari

Görmek İşitmek Tatmak Hiss etmek içindir.

9 — «Haczetmek» ıstılahı

Tıbda İlahiyatta Hukukta Terbiyede kullanılır.

10— Sünger

Hayvanlardan Çiftlikten Ormandan Madenden olur.

11— Konfüçiyos

İranilerin İtalyanların Çinlilerin Hintlilerin büyük rehberidi

12— Hulkum

Midede Başda Buğazda Omuzlarda dir.

13— Mızrap

Çifteilikte Musikide Fotoğrafıcılıkta Matbaacılıkta Kullanılır.

14— Kilovat bir nevi

Yağmur Rüzgâr Elektrik su ölçüsüdür.

15— Kiyotin

Ölüm Hastalık Sıtma Rahatsızlık getirir.

16— «Çalı kuşu» ndaki kahraman

Handan Lamia Feride Nadide dir

17— Manivela

Delmek Kesmek Kaldırmak Sıkmak için bir nevi alettir,

18— Yahudilerin en büyük teşkilâtçısı

H. İbrahim H. Davut H. Musa H. İsa idi

19— Altı Köşeli Şekle

Main Müstatıl Müseddes Muhammes tesmiye edilir.

20— Metrenin uzunluğu en ziyade

Arşına Kademe Yardaya Endazeye yakındır.

Doğru netice

2 nci Test En Eyi Cevap

Doğru cümlelerin önüne bir Zait işareti koyunuz.

- Misal : **Biz niçin saat alırız? Çünkü**
- 1 Saat başlarını çalması hoşunuza gider.
 - 2 Akrepleri vardır.
 - ×3 Bize vakti bildirir.
- 1 **Ekser tekerleklerin parmaklıkları meşeden yapılır çünkü**
- 1 Bu ağaç serttir.
 - 2 Kesimi Kolaydır.
 - 3 Eyi boya tutar.
- 2 **«Yüzüne Bakmakla tencere kaynamaz.» çünkü**
- 1 Ateşdeki tencereye bakmamalıyız.
 - 2 Kaynamak uzun zaman ister.
 - 3 İntizar içinde isek zaman uzun görünür.
- 3 **Bir teren otomobilden daha güç durdurulur. Çünkü**
- 1 Tekerlekleri daha çoktur.
 - 2 Daha ağırdır.
 - 3 İstopları okadar eyi değildir.
- 4 **«Bu günkü işini yarına brakma.» Çünkü**
- 1 Yarın gezmeğe gideceksin.
 - 2 Yarının da kendine mahsus işi vardır.
 - 3 Yarın hasta olursun.
- 5 **Eğer kürreî arz güneşe daha yakın olsaydı:**
- 1 Yıldızlar görülmeyecekti
 - 2 Aylar uzayacaktı
 - 3 Arz daha sıcak olacaktı.
- 6 **«Bal bal demekle ağız tatlanmaz» Çünkü**
- 1 Sözde kalmayup iş meydana getirmeli
 - 2 Balın lafı geçmekle ağızımızda tat duymayız
 - 3 Her ağız baldan lezzet alamaz.
- 7 **«Damla damla göl olur.» Çünkü**
- 1 Göller yağmur damlalarından olur.
 - 2 Damlalar çoğalırsa göl olur.
 - 3 Sebatla çalışma eyi netice yerir.
- 8 **Çelikten yapılmış vapor yüzer. Çünkü**
- 1 içindeki makinalar onu yukarı kaldırır.
 - 2 içinde kafi miktarda boşluk vardır.
 - 3 İçinde epeyce tahta vardır.
- 9 **Kuşlar kanatları yarımıyla uçarlar. Çünkü kanatlar**
- 1 Geniş ve hafif bir satıh meydana getirirler.
 - 2 Vücutlarını havanın üzerinde tutarlar.
 - 3 Sikletini azaltır.
- 10 **«İşleyen demir pas tutmaz; Çünkü**
- 1 İşlemezse pas kahr.
 - 2 Demirden pas zor çıkar.
 - 3 Çalışkan insan işlek olur.
- 11 **«Bir kırlangıç ile bahar gelmez.» Çünkü**
- 1 Çok kırlangıçlar gelmeli ki bahar gelsin.
 - 2 Bir şeyin husule geldiğini isbat için tek bir alamet kâfi değildir
 - 3 Kırlangıç bahar değildir.

Doğru Netice ×2=.....

3 üncü Test Lûgat

Kelimeler aynı manada ise karşılıklarına Zait değilse Nakis işareti koyunuz

- Misal { Kırılmış — Yıkılmış +
Şimal — Cenup —
- 1 — Tard — Muhafaza.
 - 2 — İstrahat — Sükunet.
 - 3 — İsrâf — İdare.
 - 4 — Yeknasak — Mütenevvi.
 - 5 — Zabt — Feth.
 - 6 — Kebir — Sağır.
 - 7 — Cür'et — Küstahlık.
 - 8 — Mahzuz — Mesrur.
 - 9 — Menetmek — Müsaade etmek
 - 10 — Tenzil -- Terzil.
 - 11 — Temayül -- İctinap.
 - 12 — Tastik -- İptal.
 - 13 — Mübtedi -- Mutehassıs.
 - 14 — İzale -- İtiraz,
 - 15 — Ekşi -- Hamız.
 - 16 — İtiraf -- İnkâr.
 - 17 — Teşvik -- Tahrik.
 - 18 — İhtilal -- Sükunet
 - 19 — İktisat -- İdare.
 - 20 --- Müdebbir -- Mütehevvir.
 - 21 --- Münferice -- Hadde.
 - 22 --- Sabit -- Seyyar.
 - 23 --- Tard -- İhrac.
 - 24 --- Hile -- Oyun.
 - 25 --- Sâkin -- Muti.
 - 26 --- Tezayüt -- Tenakus.
 - 27 --- Tebeddül -- Tahavvül.
 - 28 --- Hürmet -- Muhabbet.
 - 29 --- Varidat -- Masarifat
 - 30 --- idbar --- İkbal.

Doğru Netice.....

4 üncü Test Muhakeme

Esas Kelimeye en lazım olan diğer iki kelimeyi bulup altlarını çiziniz

Misal : Bir Adamın daima

Vücutu, Şapkası Eldivenleri ğzi Parası vardır.

- 1 Bir Atın daima Koşumları Ayakları Nalı Kuyruğu vardır.
- 2 Bir Dairede daima İrtifa Muhit Satih Uzunluk Kutur bulunur.
- 3 Bir Kuşun daima Kemikleri Yumurtaları Gagası Yuvası Sesi vardır.
- 4 Müzikte daima Samiin Piyano Ahenk Sada keman bulunur.
- 5 Eşyanın daima Kokusu Cesameti Kıymeti Tadı Ağırlığı vardır.
- 6 Muhavere daima Anlaşma İnsanlar Sualler Akıl Sözle olur.
- 7 Bir Düğünde daima Yemek Müzik Ahali Merasim Duvulcu bulunur.
- 8 Bir Silahın daima Kasası Kurşunu Fişengi Arpacığı Tetiği vardır.
- 9 Bir Geminin daima Makinası Topları Dümeni Omurğası Yelkenleri vardır.
- 10 Ticarete daima Ahz Ita Faiz Terhin Tediye muameleleri vardır.
- 11 Bir oyunda daima Oyun Kaideleri Rakipler Hileler Cezalar Nizamlar vardır.
- 12 Bir Mecmua daima İlanlardan Kağıttan Resimlerden Yazılardan Hikâyelerden müteşekkildir.
- 13 Bir Müze daima Hayvanlardan Tasnif edilmiş eşyadan Koleksiyonlardan Madenlerden Ziyaretçilerden ibarettir.
- 14 Bir ormanda daima Hayvanlar Çiçekler Gölğeler Çalılar Ağaçlar vardır.
- 15 Bir Vatandaşın daima Memleketi Meşgüliyeti imtiyazları Mali Hakkı intihabı vardır.
- 16 Muhalefet daima Arzulardan huysuzluktan İhtilâftan Düşmanlıktan Nefretten çıkar.
- 17 Harp daima Tayyareler Toplar Çarpışma Silahlar Askerler ile olur.
- 18 Mania daima Müşkilata Nevmediye ademi muvaffakiyete Tevekküfa Galeyana sebebiyet verir.
- 19 Nefret daima İhtilâftan Ademi hoşnudiden Korkudan Gazaptan Mahcubiyetten çıkar.
- 20 Müşareket daima İntibak muvafakat arkadaşlık Hürmet Kanaat ile olur.

Doğru Netice

5 inci Test Hesap

Cevapları mümkün olduğu kadar çabuk bulunuz ve boş mahallere yazınız.

Yazmak icap ederse sahifenin alt kısmını kullanınız.

1. Bir insan saatte 6 mil kat ederse, 66 millik bir mesafeyi ne kadar bir zamanda kat eder? **Cevap**
2. İki kalem 5 kuruşa alınırsa 50 kuruşa kaç kalem alınır? **Cevap**
3. Bir insan haftada 20 lira kazanırsa ve 14 lirasını sarf ederse nekadardır bir müddet zarfında 300 lira tasarruf eder? **Cevap**
4. $2 \times 3 \times 4 \times 6$ nin hasılı darbtı 3×4 ün kaç mislidir? **Cevap**
5. İki top kumaş 66 lira ederse, bir topun altında bir kısmı kaç lira eder? **Cevap**
6. 120 liranın yüzde $16 \frac{2}{3}$ çü nedir? **Cevap**
7. Hangi adedin yüzde sekizi 1000 yüzde dördüne müsavidir? **Cevap**
8. (A) nin 180 lirası olursa (B) nin (A) dan $\frac{2}{3}$ kadar fazla ve (C) nin den ($\frac{1}{2}$) daha fazla parası olursa, hepsinin parası acaba nekadardır? **Cevap**
9. 48 metre mükabında mustatılüşşekil bir kabın uzunluğu 6 metre genişliği 4 metre olursa derinliği nekadardır. **Cevap**
10. 7 adam 140 metrelik bir yeri 2 günde kazarlarsa, aynı ölçüde bir yeri yarım günde kazabilmek için kaç adam lazımdır? **Cevap**
11. Bir adam maaşının $\frac{1}{4}$ nü kira için $\frac{3}{8}$ ini diğer ihtiyaçları için sarf ederse acaba maaşının yüzde kaçını tasarruf edebilir? **Cevap**
12. Bir adam 100 metreyi 10 saniyede koşarsa $\frac{1}{5}$ saniyede kaç metre metre koşabilir?

Doğru netice $\times 2 =$

6 inci Test suallere cevap

Misalde gösterildiği vecihle doğru cevapların altlarını çiziniz.

Misal :	{	Maden kömürü maden ocaklarından mı çıkar?	Evet	Hayır
1 .		Vicdanlı kimse hiç hata yaparmı?	»	»
2 .		Keski bir nevi musiki aletimidi?	»	»
3 .		Kanser bir nevi ilaç mıdır?	»	»
4 .		Esrar engiz şeyler daima garip şeyler midir?	»	»
5 .		Fakir kimseler ekseriya himayeye muhtaç mıdır?	»	»
6 .		İmzasız mektuplar altına konulan müstear isimler mektup sahiplerinin hakiki isimleri midir?	»	»
7 .		Stinograflar hiç müsvette kullanırlarmı?	»	»
8 .		Ders programları atlar için mi yapılır?	»	»
9 .		Protine sıhhat için lâzımmıdır?	»	»
10 .		« Tedbirsiz » demek « Mütayakkız » demek midir?	»	»
11 .		Pilanla yapılan işlerde daima hile varmıdır?	»	»
11 .		İddia edilen hakikat daima isbat edilmeğe muhtaç mıdır »	»	»
13 .		Koyunlar et yiyen hayvanlar mıdır?	»	»
14 .		Avam havasa hizmete mecbur mudur.	»	»
15 .		Yaşlı kimselere ekseriya hürmet edilirmi?	»	»
16 .		bağçelere hiç sarmaşık dikerler mi	»	»
7 .		Beklenen neticeler ekseriya en son mu gelir?	»	»
18 .		Kafa tasının mafsalları düşünceye yardım ederler mi?	»	»
19 .		İlham sahipleri daima dindarmıdır?	»	»
20 .		munkati sadalar gayri mütemadimidir.	»	»
21 .		milletler bayraklarına beyenmedikleri renkleri intihap ederler mi?	»	»
2 .		Cemiyet hayatı ferdi garabetleri izale eder mi?	»	»
32 .		müvakkat farziyeler nihayi kararları mıdır?	»	»
42 .		İsrar sebatlamı anlaşılır?	»	»

Doğru Netice

7 inci Test Mukayese

Misal : (Kulak ile işitmek arasındaki münasebet Göz ile
(Masa Görmek El Oyun arasındaki münasebeti gibidir.
(Şapka ile Baş arasındaki münasebet ayakkab ile
(Kol Palto Ayak Bacak arasındaki münasebet gibidir.

- 1 . Palto ile geymek arasındaki münasebet ekmek ile
Yemek açlık su pişirmek arasındaki münasebet gibidir.
- 2 . Hafta ile ay arasındaki münasebet ay ile
Sene saat dakika asır arasındaki münasebet gibidir.
- 3 . Pazartesi ile Salı arasındaki münasebet Cuma ile
Hafta Perşembe gün Cumartesi arasındaki münasebet gibidir.
- 4 . Söylemek ile söyledi arasındaki münasebet konuşmak ile
Teğanni konuştu konuşuyor Tağanni ediyor arasındaki münasebet gibidir.
- 5 . Aslanın hayvan ile münasebeti gülün
koklamak yaprak fidan diken ile münasebeti gibidir.
- 6 . Kedinin Kaplan ile münasebeti köpeğin
Kurt havlamak ısırarak kapmak ile olan münasebeti gibidir.
- 7 . Muvaffakiyetin sevinç ile olan münasebeti ademi muvaffakiyetin
Keder kader snkut iş ile olan münasebeti gibidir.
- 8 . Huriyetin serbesti ile münasebeti istibdadın
Zenci esaret serbest meşakkat ile münasebeti gibidir.
- 9 . Ağlamağın gülmek ile münasebeti kederin
Ölüm sevinç tabut doktor ile münasebeti gibidir.
- 10 . Kaplanın tüyle münasebeti kefağın
Su balık pul yüzmek ile münasebeti gibidir.
- 11 . 1 in 3 ile münasebeti 9 zun
18 27 36 45 ile münasebeti gibidir.
- 12 . Kurşunun ağırlık ile münasebeti Mantarın
Şişe siklet hafiflik yüzmek ile münasebeti gibidir.
- 13 . Zehrin ölüm ile münasebeti yemeğin
yemek kuş hayat fena ile münasebeti gibidir.
- 14 . 4 dün 16 ile münasebeti 5 şin
7 45 35 25 ile münasebeti gibidir.
- 15 . Yemeğin açlık ile münasebeti suyun
içmek berrak Susuzluk Safiyet ile münasebeti gibidir.
- 16 . B nin D ile münasebeti ikincinin
üçüncü sonra dördüncü sonuncu ile münasebeti gibidir.
- 17 . Şehrin Şehr emini ile münasebeti ordunun
Bahriye asker Jeneral hususi ile münasebeti gibidir.
- 18 . Burada ile orada arasındaki münasebet bu ile
bunlar onlar o sonra arasındaki münasebet gibidir.
- 19 . Fail ile fiil arasındaki münasebet isim ile
Zamir zarf mastar sıfat arasındaki münasebet gibidir.
- 20 . Mütefessih ile bozulmuş arasındaki münasebet mukaddes ile
kuran mükerrem düa Cuma arasındaki münasebet gibidir.

Doğru Netice

8 inci Test karışık cümleler

Aşağıda gösterilen karışık cümlelerdeki Fikirler doğru ise zait Doğru değilse nakıs işaretleriyle gösteriniz.

-
1 .	(İşidiriz ile biz kulaklar.	+
	(Yemek için dir eyi barut.	-
1 .	Alınamaz satın arkadaşlık hakikî.	
2 .	Eyi deniz dir içmek suyu için.	
3 .	Harbin dir zıddı sulh.	
4 .	Büyüdükce uzarlar çocuklar.	
5 .	Bir atlardan otomobil daha yavaş gider.	
	Asla efâli mükâfatla etmemeli mukabele eyi.	
7 .	400 bütün sahifedir kitaplar.	
8 .	Nasihat bazen eyi tutulur güç.	
9 .	Daha çilekten büyük meşedir.	
10 .	Kıskançlık fena olmak ve dir huylar.	
11 .	Haricî aldanmamalıyız gösterişe.	
12 .	Katiyen adamı göstermez bir efâli.	
13 .	Nefret fena geçimsizlik ve huylardır.	
14 .	Ekseriya ölçebiliriz işlerle bir yaptığı adamı.	
15 .	Şehirler şairler de daima doğmuşlardır.	
16 .	Bazı daima eder ölümü hastalıklar intac	
17 .	Çarşaf battaniyeler kadar tutmaz sıcak.	
18 .	Yapmazlar kimseler olan dikkatsiz yanlış	

Mabadi var

Doğru netice